

СТАНОВИЩЕ

от доц. Иваничка Атанасова Сербезова, дп
Русенски университет „Ангел Кънчев“
член на научно жури съгласно заповед Р109-328/17.05.2018 г.
на Ректора на МУ „Проф. д-р П. Стоянов - Варна

Дисертационен труд: **за присъждане на научната степен „доктор на науките“**

Област на висшето образование: **7. Здравеопазване и спорт**

Професионално направление: **7.4. Обществено здраве**

Специалност: **Управление на здравните грижи**

Автор: **доц. Силвия Борисова Димитрова, дм**

Тема: **ПРИЛОЖЕНИЕ НА СТАНДАРТИ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ В ИЗВЪНБОЛ-
НИЧНАТА ПОМОЩ**

Звено: **Катедра „Здравна грижи“, Факултет по обществено здраве, Медицин-
ски университет – Варна**

Решение на КС за защита на дисертационния труд: **доклад с вх. № 102-
1131/2.5.2018 г.**

Утвърждаване от ФС на ФОЗ, МУ-Варна: **Протокол 124/02.05.2018.**

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с чл. 52 – чл. 58 от Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет – Варна и включва следните документи:

- дисертационен труд на електронен носител;
- автореферат на дисертацията на хартиен носител и на електронен носител;
- Заповед № Р-109-238/17.05.2018 г на Ректора на МУ – Варна;
- Заповед № Р-109-266/25.05.2018 г на Ректора на МУ – Варна;
- списък и копия на научните публикации и доказателства за научна активност, свързани с дисертационния труд;
- европейски формат на автобиография с подпис на докторанта.

Кратка характеристика на докторанта

Доц. Силвия Борисова започва професионалния си път като медицинска сестра в отделение Неонатология в ОРБ – гр. Шумен през 1991 г. От 1994 до 2005 г. е преподавател и ръководител специалност Медицинска сестра в Медицински колеж – Шумен. От 2005 г. до 2013 г. работи като преподавател и асистент в структурите на Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна. През 2010 г. придобива ОНС „доктор“ с дисертация на тема „Университетското образование на медицинските сестри като възможност за въвеждане на иновационни практики“ към Медицински университет – Варна. Хабилитира се през 2013 г. и е доцент в същия университет, а от 2016 г. до сега ръководи катедра Здравни грижи към Факултет Обществено здравеопазване. Има призната специалност по Първични здравни грижи.

Доц. Борисова е утвърден преподавател по Философия и въведение в сестринските грижи и Практически основи на сестринските грижи за специалност Медицинска сестра, по Философия на сестринските и акушерски грижи и Практически основи на сестринските и акушерските грижи за специалност Акушерка, както и по дисциплината „Иновативни практики в сестринството“ при магистърска специалност Управление на здравните грижи.

Публикационната ѝ дейност е впечатляваща. Участвала е в издаването на 7 учебни пособия, 90 статии и 60 доклада. Повишава непрекъснато своето професионално обучение, като в автобиографията си е цитирала 29 обучителни курса, участвала е в 4 международни и над 45 национални научни форуми, от които 10 като член на научен комитет и 9 – председател на научна секция. Взела е участие в 11 проекта и в разкриване на специалности Медицинска сестра и Акушерка в МУ – Варна, а също така и в разкриване на други парамедицински специалности. Член е на ред. Колегията на списание Здравни грижи и на Scientific electronic journal "Health Academy Kastamonu", Kastamonu University. Научен ръководител е на 6 дисертационни труда. Има присъдени 9 награди за своята академична и научна дейност.

Посочените щрихи в професионалната автобиография показват, че дисертационната процедура за доктор на науките много добре се вписва, както в образователния ценз на кандидатката, така и в следващите етапи на нейната кариерна реализация. Убедено правя извода, че предложените материали са синтез на доказан практически опит в сферата на здравеопазването, дидактиката на висшето образование и управлението на здравните грижи.

2. Актуалност на тематиката

Реформата в сестринството предполага значителни изменения във функциите и организацията на труда на медицинските сестри, което ще способства за по-рационално използване на потенциала на медицинските специалисти. От всичко това възниква необходимостта за развитие на автономия на сестринството, отнасяща се до поемане на управлението и отговорността за здравните грижи, в рамките на придобитите компетенции. Разширяването на пълномощията на медицинската сестра, повишаването на престижа на професията, прилагането на съвременни подходи към оказване на сестринска помощ е предизвикателство за предоставяне на здравни грижи, в унисон с променящите се условия и нарастващите потребности на населението.

Дисертационният труд на доц. Борисова има за цел да проучи и анализира възможностите на извънболничната помощ за прилагане на стандарти по здравни грижи в професионалните дейности, които медицинските сестри могат да извършват самостоятелно. В тази връзка усилията на дисертантката за анализиране организацията на здравните грижи в извънболничната медицинска помощ и възможностите, които тя предоставя за въвеждане на стандарти по здравни грижи са особено актуални за националната здравна стратегия и политика.

3. Познаване на проблема

Доц. Борисова демонстрира отлично познаване на изучавания проблем, не само в теоретичен, но също и в практичен аспект предвид значителния трудово-професионален опит като медицинска сестра и дългогодишен преподавател във висшето медицинско училище. Литературният обзор обхваща съвременни автори и личи критичния анализ на фактите от страна на докторантката.

4. Методика на изследването

Планирани и проведени са значителни по обем и обхват изследвания: Анализ на теориите в сестринството и възможности за промяна на настоящата практика; Анализ на нормативната уредба, регулираща професионалните дейности, които медицинската сестра може да извършва по назначение или самостоятелно; Проучени информираност, нагласи и готовност на медицинските сестри в извънболничната помощ за изпълнение на стандарти по здравни грижи; Проучен опит за регулиране на професионалните дейности на медицинската сестра в

самостоятелна сестринска практика в Норвегия; Анализ на сестринската практика в извънболничната помощ в България - качествено проучване на мнението на експерти от системата; SWOT анализ на здравните грижи в извънболничната помощ и тяхното значение в условията на съвременното здравеопазване.

Приложена е методика за оценка на практическата значимост на основните теориите в сестринството. За целта са разработени критерии за съпоставимост на концепции и резултати от приложението. Съдържанието на критериите включва концепция на теориите, област на приложение, социална и практическа значимост.

Приложен е сравнително правен анализ на законови и подзаконови актове, регулиращи професионалните дейности на медицинската сестра. Приложеният сравнително правен анализ има за цел установяване на възможностите за регулиране на самостоятелните дейности на медицинската сестра, извършвани в извънболничната медицинска помощ.

Проведено е анкетно проучване за информираността, нагласите и готовността, свързани с прилагането на стандарти по здравни грижи, сред 473 медицински сестри от Северна и Югоизточна България - областите Варна, Добрич, Търговище, Шумен, Бургас, Девня, Стара Загора, в периода от м. септември 2016 г. до м. декември 2017 г.

Проведено е структурирано интервю с цел проучване на модела на самостоятелна сестринска практика и организация на прилагане на стандарт по здравни грижи с медицински сестри - 24, от град Хаугесунд, Норвегия през месец април 2018 г. Използвано е сътрудничество на студент от специалност „Медицинска сестра“ по време на преддипломен стаж (м. март – м. юни 2018 г.), по програма Еразъм в гр. Хаугесунд, Норвегия.

Проведено е структурирано интервю с цел детайлно изясняване на връзките между отделните фактори, оказващи влияние върху готовността за прилагане на стандарти по здравни грижи, с експерти – членове на ръководни органи на БАПЗГ и ръководители на регионални колегии към асоциацията. Извадката включва 26 изследвани лица. Интервюто е проведено в период м. октомври - м. декември 2017 г.

SWOT анализ на здравните грижи, направен в контекста на съществуващата сестринска практика у нас.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд се състои от следните основни раздели: Въведение; Литературен обзор; Цел, задачи, материал и методология на проучването; Теориите в сестринството и възможности за промяна на настоящата практика; Прилагане на стандарти по здравни грижи в дейността на медицинската сестра; Законодателни инициативи за подобряване на професионалния, обществен и социален статус на сестринството; Възможности за регулиране на професионалните дейности, които медицинската сестра извършва самостоятелно; Изводи, предложения, препоръки и приноси; Библиография и Приложения. Резултатите от дисертационния труд логически следват поставените цел и задачи. Проучването е проведено с личното участие на докторантката. На базата на получените резултати, доц. Борисова стига до изводи с теоретично и практико-приложно значение. Особен интерес и практико-приложно значение представлява разработения от нея Стандарт за здравни грижи, за дейностите, които медицинската сестра извършва самостоятелно в извънболничната помощ.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Доц. Силвия Борисова е приложила 11 публикации в списания и периодични издания. Докторантът е първи автор в преобладаваща част от публикациите, като съдържанието им съответства на тематиката от дисертационния труд.

7. Автореферат

Приложеният автореферат е направен според изискванията и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет – Варна.

Дисертационният труд показва, че докторантът **доц. Силвия Борисова Димитрова, дм** притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Управление на здравните грижи“, като

демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване и предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната степен **„доктор на науките”** на **доц. Силвия Борисова Димитрова, дм.**

12.06.2018 г.

Изготвил становището:.....
доц. Иваничка Атанасова Сербезова, дм